

BCG-rokotteen käyttö

Kansanterveyslaitoksen rokotussuositus 2006

BCG-ROKOTTEEN KÄYTTÖ

KANSANTERVEYSLAITOKSEN ROKOTUSSUOSITUS 2006

Sosiaali- ja terveysministeriö on muuttanut yleisiä rokotuksia ja tartuntatautien raskaudenaikaisia seuloja koskevaa asetusta 421/2004. Tämän muutoksen 726/2006 mukaan kaikkien vastasyntyneiden BCG-rokotusten sijaan BCG-rokotus annetaan Kansanterveyslaitoksen määrittelemien rokotusaiheiden mukaisesti henkilöille, joilla on lisääntynyt vaara saada tuberkuloositartunta. Näihin riskiryhmiin kuuluvilla tuberkuloosia esiintyy edelleen merkittävästi ja heillä BCG-rokotteen hyödyt ylittävät rokotteen harvinaiset haitat. Muutos astuu voimaan 1.9.2006.

1 Rokotteen antamisen perusteet

Viimeisen kymmenen vuoden aikana tuberkuloosin ilmaantuvuus Suomessa on puolittunut. Tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin vuonna 2005 yhteensä noin 356 tuberkuloositapausta; näistä 258 oli keuhkotuberkuloosia ja 98 muita tuberkuloosimuotoja. Suomessa valtaosa tuberkuloosiin sairastuneista on ikääntyneitä henkilöitä, jotka ovat saaneet tartunnan nuoruudessaan, kun tuberkuloosi oli yleinen kansantauti. Pitkään piilevänä ollut infektio on heillä aktivoitunut vastustuskyvyn heikennyttyä iän myötä.

Tautia esiintyy myös henkilöillä, jotka ovat muuttaneet Suomeen maista, joissa tuberkuloosia on paljon. Ulkomailla syntyneiden tai heidän lastensa osuus tuberkuloosiin sairastuneista on lähes kaksinkertaistunut samaan aikaan kun suomalaisilla todettujen tuberkuloositapausten määrä on nopeasti vähentynyt. Tuberkuloosin vuotuinen ilmaantuvuus ulkomaalaisväestössä on yli viisinkertainen suomalaiseen kantaväestöön verrattuina. Pakolaisilla ja turvapaikanhakijoilla ilmaantuvuus on vielä suurempi.

Lasten tuberkuloosi on Suomessa harvinainen. Viimeisen 10 vuoden aikana Suomessa on todettu keskimäärin viisi alle 15-vuotiaan tuberkuloositapausta vuosittain. Keskimäärin yksi näistä viidestä tapauksesta on suomalaissyntyisten vanhempien lapsi.

Suomalaissyntyisten vanhempien Suomessa syntyvillä lapsilla on erittäin pieni vaara sairastua tuberkuloosiin. Heidän kohdallaan rokotteen aiheuttamat haitat katsotaan merkittävämmiksi kuin rokotteesta saadut hyödyt.

Riskiryhmiin kuuluvien lasten vaara sairastua tuberkuloosiin on Suomessa sen sijaan edelleen niin suuri, että BCG-rokotteen hyöty arvioidaan heillä edelleen haittaa suuremmaksi. Korkean tuberkuloosiesiintyvyyden maissa syntyneiden vanhempien lapsilla voi olla valtaväestöön verrattuna 10–15-kertainen riski sairastua tuberkuloosiin, vaikka lapset itse ovatkin syntyneet matalan tuberkuloosiesiintyvyyden maassa.

2 Rokotusaiheet

Kansanterveyslaitos suosittelee lapselle yleisen rokotusohjelman osana annettavaa mak-
sutonta BCG-rokotusta seuraavissa tapauksissa:

1. Lapsen äidillä, isällä, sisaruksella tai henkilöllä, jonka kanssa hän asuu, on joskus todettu tuberkuloosi
2. Lapsi itse, hänen äitinsä, isänsä, sisaruksensa tai henkilö, jonka kanssa hän asuu, on syntynyt maassa, jossa tuberkuloosia esiintyy merkittävästi (ilmaantuvuus $n \geq 50/100\,000$ /vuosi)
3. Lapsi on vuoden kuluessa muuttamassa yli kuukaudeksi maahan, jossa tuberkuloosia esiintyy merkittävästi (ilmaantuvuus $n \geq 50/100\,000$ /vuosi)

Lisäksi lapsi voi joissakin tapauksissa hyötyä BCG-rokotuksesta, vaikka ei kuuluisikaan mihinkään edellä kuvatuista riskiryhmistä. Tällöin lapsella on yleensä muu säännöllinen ja läheinen kontakti korkean tuberkuloosiesiintyvyyden maasta kotoisin olevaan tai tuberkuloosiin sairastuneeseen henkilöön. Tällaisissa tapauksissa lapsen hyvinvoinnista vastaavan lääkärin tulisi yksilöllisesti harkita BCG-rokotustarve. Lapsi rokotetaan lääkärin kirjallisen suosituksen perusteella.

Rokote voidaan antaa ennestään rokottamattomalle lapselle siihen saakka, kun lapsi täyttää 7 vuotta. Rokotettaessa 6 kuukauden ikäistä tai sitä vanhempaa lasta, lapsen tuberkuliinonegatiivisuudesta tulee varmistua ennen rokotusta.

Kansanterveyslaitoksen verkkosivuilla internet-osoitteessa www.ktl.fi >Terveyden ammattilaisille >Rokottaminen >BCG-rokotukset on ohjeet riskiryhmiin kuuluvien tunnistamisesta. Sivustolta löytyy myös WHO:n tilastoihin perustuva luettelo maista, joissa tuberkuloosia esiintyy merkittävästi.

Yksityiskohtaiset tiedot BCG -rokotteen annostuksesta, antotavasta, suojatehosta ja haittavaikutuksista löytyvät valmistajan ohjeista ja internet-osoitteista:

- www.ktl.fi >Terveiden ammattilaisille >Rokottaminen >Rokottajan käsikirja > Yleisen rokotusohjelman rokotteet>BCG-rokote
- www.ktl.fi > Terveiden ammattilaisille > Rokottaminen > BCG-rokotukset

3 BCG-rokotuksen kirjaaminen

Annettu BCG-rokotus tulee kirjata asianmukaisesti. Kirjauksesta on käytävä ilmi rokotetun henkilötietojen lisäksi rokotuspäivämäärä, rokotteen nimi, eränumero, pistoskohta, rokotustapa (esim. i.d.) sekä rokottaja. Tieto synnytyssairaalassa annetusta BCG-rokotuksesta em. tietoineen tulee toimittaa lastenneuvolan terveydenhoitajalle, jotta rokotus tulee asianmukaisesti merkittyä lapsen rokotusten seurantalomakkeelle tai vastaavaan kohtaan terveyskeskuksen sähköisessä tietojärjestelmässä sekä vanhemmille annettavaan lapsuusiän terveystietokorttiin.

Helsingissä, 31 päivänä elokuuta, 2006

Pekka Puska

Terhi Kilpi

pääjohtaja

ylilääkäri

4 Tiedoksi

Sairaanhoitopiirit

Lääninhallitukset

STM

STAKES

Terveyskeskusten tartuntataudeista vastaavat lääkärit

Terveyskeskusten tartuntatauti yhdyshenkilöt

Sairaanhoitopiirien tartuntatautirekisteristä vastaavat

Rokotusohjelman yhteyshenkilöt

Suomen Lääkäriliitto

Suomen Hammaslääkäriliitto

Työterveyslaitos

Terveydenhoitajaliitto

Terveydenhuollon oppilaitokset

Ylioppilaiden terveydenhoitoyksiköt

Lääkelaitos